

et ad perfectionem redemptionis Christi non pertinuit omnes poenas hujus vitæ auferre, et ideo nec mortem, nec corporis corruptibilis pondus, quod aggravat animam et mentem deprimit, abstulit. Quapropter frustra configuratur differentia ibi assignata inter vetus et novum Testamentum, quæ nec in ratione nec in Scriptura habet fundamentum. Nec loca quæ ibi allegantur in illo sensu a Patribus vel expositoribus intelliguntur, quos nunc allegare, aut loca morosius expendere, non judico necessarium, quia res ipsa et clara et satis vulgaris est.

CAPUT VIII.

UTRUM HOMO POSSIT IN TOTA VITA NON PECCARE
VENIALITER PER GRATIAM, QUÆ SECUNDUM OR-
DINARIAM LEGEM A DEO STATUTAM HOMINIBUS
COMMUNICATUR?

1. *Prima suppositio, non agi hoc loco de ri-*
tatione peccatorum ex viribus naturæ, etiam in
homine justificato. — Suppono primo non esse
quæstionem de potestate non peccandi venialiter per solas vires liberi arbitrii, ut putarunt Pelagiani; ita enim error ille refertur ab Augustino, epist. 92, 94 et 95, et in eodem sensu refellitur ibi et alii locis, et ab Hieronymo, locis infra citandis. Sed in eo sensu illum errorem jam satis confutavimus. Ostendimus enim nec peccata mortalia collective sumpta posse hominem illo modo vitare; quomodo ergo poterit omnia venialia collective vitare? quod necessarium est ut per longum tempus venialiter non peccet. Hoc autem intelligimus cum proportione de homine non tantum peccatore, vel in nuda natura spectato, sed etiam de jam justificato extra statum integræ naturæ. Nam ille etiam non potest vitare omnia peccata mortalia per solas vires liberi arbitrii, si speciali auxilio gratiæ destituatur, et ita etiam constat a fortiori non posse vitare omnia venialia, quantumcumque in habituali gratia perfectus sit, si postea destitutus gratiæ auxiliis per solas vires liberi arbitrii operari relinquatur. Nam illatio et proportio evidens est, et res ipsa evidentius ex dicendis constabit. Interim tamen adverto inter scholasticos Durandum, in 2, dist. 28, quæstion. 3, num. 8 et sequentibus, distinctionem in hoc facere inter peccata venialia quæ deliberate committuntur, ab illis quæ fiunt ex surreptione, et de prioribus concedere posse per longum tempus cum effectu

vitari omnia per solum liberum arbitrium, non solum ab homine justo, sed etiam a peccatore. Erravit tamen consequenter, quia id etiam de peccatis mortalibus concessit, quod etiam falsum omnino est. An vero per gratiam vel fieri possit, vel interdum fiat, postea videbimus.

2. *Secunda suppositio, cum ordinariis auxiliis gratiæ singula venialia posse ritari.* — Vide Bellarm., l. 4 de Justif., c. 13. — Secundo, supponimus ut certum, contra Lutheranos, posse hominem justum cum auxilio gratiæ vitare quælibet peccata venialia, sigillatim seu divisim sumpta. Lutherani enim et alii novatores e contrario negant posse hominem lapsum iu vita præsenti aliquod peccatum veniale vitare; imo neque aliquem actum facere qui peccaminosus non sit, vel mortaliter, ut aliqui eorum exaggerant, præserbit qui inter peccatum veniale et mortale ex natura eorum nihil distinguunt, vel saltem venialiter, quia existimant omnes motus concupiscentiæ etiam involuntarios esse venialia peccata. Sed ille error toti Scripturæ et rationi contrarius est, ut patebit, et ideo in Concilio Tridentino, sess. 5, cap. 5, et sess. 6, cap. 11, et can. 25, merito damnatur, et in lib. 10 aliquid de illo dicemus. Nunc vero addimus non solum in uno vel alio opere posse hominem justum cum ordinariis gratiæ auxiliis evitare culpam veniale, sed etiam in quilibet, divisim seu sigillatim sumpto. Et ratio generalis est, quia si saltem hoc modo non possent singula vitari, neque singula esent peccata, quia non libere, sed necessario committerentur, sicut de mortalibus dictum est, nam servata proportione eadem est ratio de venialibus. Dico autem *servata proportione*, quia distinguere oportet illa duo genera peccatorum venialium, eorum, scilicet, quæ cum perfecta deliberatione committuntur, ut contingit in his quæ vel ex suo genere, vel ex levitate materiæ venialia sunt; vel quæ fiunt ex surreptione cum imperfecta deliberatione, qui modus contingere potest non solum in levibus materiis, sed etiam in gravibus, ut ex prima secundæ suppono. In priori ergo modo venialiter peccandi eadem potestas ad non peccandum in unoquoque individuo per se spectato requiritur, quæ in peccatis mortalibus necessaria est, quia illa non est necessaria propter rei gravitatem, sed propter deliberationem; in his autem venialibus peccatis eadem deliberatio intervenit, ut supponitur; ergo eadem potestas ad utrumque necessaria

est. In alio vero modo venialiter peccandi per surreptionem, quædam moralis necessitas intervenit ex defectu deliberationis, et ideo ex illa parte non relinquitur tam plena potestas moralis ad vitandum peccatum; nam hac ratione excusat a mortali culpa, etiamsi materia sit gravis; nihilominus tamen aliqua potestas necessaria est, quæ ad aliqualem libertatem satis sit. Et in hoc distinguunt motus primos concupiscentiæ a motibus (ut vocant) secundo primis, quod in illis est absoluta necessitas, quia omnem præveniunt libertatem et potestatem voluntatis ad cavendum tales motus, et ideo in illis nulla est culpa; alii vero subduntur absolute potestati voluntatis, licet imperfecte, et ideo potest in eis esse culpa, licet non major quam venialis. Loquendo ergo de singulis actibus et de omnibus divisim, non potest de potestate dubitari, ut recte tradit D. Thomas 1. 2, quæst. 74, art. 3, ad 2, et est communis doctrina.

3. *Tertia suppositio, cum auxiliis specialibus posse vitari omnia venialia collective, et per totam vitam.* — *Rejicitur error.* — Tertio, suppono ut certum esse possibile homini per donum gratiæ vitare perseveranter et collective omnia peccata venialia per longum tempus, vel etiam per totam vitam diuturnam. Hoc supponunt Augustinus, Hieronymus et omnes sancti Patres infra citandi, estque certa fide tuendum; nam ita credit Ecclesia concessum esse sanctissimæ Virgini, ut tradit Concilio Tridentinum, sessione sexta, canon. vigesimo tertio. Posset autem quis dicere hoc quidem concedi posse homini lapso, si fomes ejus extinguitur, vel saltem ligetur, sicut beatissimæ Virgini concessum est; et hoc tantum esse de fide definitum. Quia Concilium solum dicit posse hominem justum vitare omnia peccata venialia per totam vitam, ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de beatissima Virgine tenet Ecclesia. Ergo solum est certum posse hoc privilegium concedi eo modo quo concessum est Virgini, utique per ablationem fomitis. At vero nihilominus contendere quis potest non posse fieri ut homo lapsus maneat sub somite, et omnia venialia peccata, etiam ex surreptione, perseveranter evitet. Et potest hæc sententia fundari in D. Thoma, 3 p., quæst. 41, artic. 1, ubi sentit necessarium fuisse carere Christum omni fomitis titillatione, quia alias veniale peccatum in illo esse potuisse. Sed, licet isto modo non tam clare contradicatur Concilio, nihilominus omnino falsum et erroneum esse cen-

seo; tum quia Concilium et alii Patres indiferenter et sine limitatione loquuntur, et vane ac sine fundamento illo modo limitarentur; tum maxime quia res ipsa est evidentissima, suppositis duobus principiis, uno de fide certo, alio evidente per experientiam et rationem.

4. *De fide est, motum concupiscentiæ omnino indeliberalum non esse peccatum.* — Principium de fide certum est, motum concupiscentiæ primo primum sine aliquali assensione libera voluntatis, nullum esse peccatum; ita enim definitur in Concilio Tridentino, sess. 5, c. 3, ex Paulo, ad Rom. 8, dicente: *Nihil damnationis est in Christo Jesu his qui non secundum carnem ambulant; ambulare enim secundum carnem, est concupiscentiae inordinatae aliquo modo consentire.* Et ideo optime colligit Concilium, *concupiscentiam non consentientibus, sed viriliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus nocere non valere.* Ac proinde nec peccatum veniale esse posse, quia peccatum veniale non parum nocet, et aliquid damnationis est, licet non æternæ. Atque hinc stabilitur aliud principium, scilicet, posse justum interdum pati motus concupiscentiæ, priusquam possit illos ullo modo præcavere. Hoc enim evidenter supponitur a Concilio et a Paulo in locis citatis. Et clarius in toto c. 7 ad Rom., præsertim sub finem, quando loquitur de homine justificato, de quo patiente motum concupiscentiæ sic dicitur: *Non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum.* Et clarius in ultimis verbis totius capituli: *Igitur ego ipse mente servio legi Dei, carne autem legi peccati.* Idem supponunt omnes Patres allegati capite præcedenti, et præsertim Augustinus, 3 contra Julianum, cap. 3 et 13, inducens ad hoc verba Jacobi: *Concupiscentia, cum conceperit, parit peccatum;* et illud Eccles. 18: *Post concupiscentias tuas ne eas.* Denique experientia id ostendit, et ratio convincit, quia cognitio hominis incipit a sensu qui proxime excitat appetitum sensitivum, in quo fomes residet; objecta autem sensibilia nobis incautis sèpissime occurunt, priusquam advertere valeamus; occurrentia autem objecta possunt excitare motus fomitis, ut per se notum est; ergo dupli ratione possunt hi motus nobis invitis insurgere: una est, quia sæpe vitare non possumus quin objecta occurrant; alia est, quia, præsentato objecto, naturali quadam necessitate movet, et eadem fere necessitate oriri solet motus fomitis, ita ut etiam postquam excitatus est non sit in potestate hominis illud auferre.

5. *Primum corollarium.* — *Secundum corollarium.* — *De qua gratia præcedens corollarium intelligatur.* — His ergo duobus principiis positis evidenter concluditur posse hominem pati motum fomitis sine ulla culpa, non minus vigilando quam dormiendo, si in vigilia etiam nullo modo consentiat, ut egregie docuit Augustinus, libr. 4 de Civitate, cap. 25, et 12 de Trinit., cap. 7, et aliis locis infra citandis; et Gregorius in respons. ult. ad Augustinum Anglie Episcopum, et lib. 6 in Reg., cap. 2, ad finem. Et hinc ulterius colligimus quod intendimus, posse hominem, etiam subjectum fomiti, per gratiam ita strenue pugnare ut nunquam venialiter peccet, seu a fomite vincatur, quia gratia Dei efficacior est quam fomes cum omnibus motibus suis, et quam omnes peccandi occasiones; ergo contra efficaciam et dignitatem divinae gratiae est, dicere per illam non posse conferri homini lapsi et fomiti subjecto ut nunquam ratione illius vel leviter delinquit. Explicatur præterea, quia gratia potest conferre semel homini ut fomiti integre resistat, et postea, si necessarium fuerit, poterit majores vires præbere ut iterum resistat, et ita discurrendo per singulas occasiones potest semper augere vires, et interdum vim temptationis minuere, vel occasionem peccandi auferre, vel quoties offertur motus concupiscentiae, excitare mentem congrue ad resistendum illi; ergo poterit etiam ab omni prorsus veniali lapsu quovis tempore talem hominem præservare. Hoc enim argumentum, quod non est efficax in libero arbitrio hominis, quando in illo fit, in divina gratia evidentissime concludit, quia liberum arbitrium hominis est fragile, et pendet a ratione imperfecta, et a corpore fragili et mutabili, et ab infinitis occasionibus externis quæ multipliciter varian tur, et ideo non potest suis viribus esse constantes. At vero divina gratia est de se efficacissima et perfectissima, et quicquid semel operatur, est semper æque potens ad operandum et excitandum, præveniendum et adjuvandum, sicut in quacumque occasione oportuerit, et ideo non minus potest victoriam omnium prestare quam singulorum. Denique hoc totum includunt verba illa Pauli: *Quis me liberabit a corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jesum Christum;* non enim loquitur de tali liberatione a corpore, ut ejus fomes non sentiatur, sed quæ illo non obstante ab omni culpa immunem conservet. Non est ergo dubium quin aliqua Christi gra-

tia possit hanc victoriam præstare. Difficultas vero est an ea quæ nunc datur justis et offertur, præsertim in lege gratiæ, talis sit ut cum illa possit homo vitare omnia peccata venialia per totam vitam. Potestque tractari questio de potestate et de effectu; quia vero sunt questiones connexæ, simul de illis dicemus.

6. *De gratiæ auxiliis ordinariis intelligi, suadetur primo ex Scriptura.* — Pars ergo affirmans suaderi potest ex illis Scriptura locis, quibus ab omni peccato abstinere, et immaculatos ac puros esse præcipimur, aut qui tales sunt laudantur et commendantur, nam exhortatio potestem, et laus etiam effectum supponit. Hujusmodi est illud: *Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini,* Psalm. 118; et Psalm. 14: *Domine quis habitabit, etc., qui ingreditur sine macula et operatur justitiam.* Item illud: *Perfecti estote in conspectu Domini Dei vestri,* Deuter. 18; item illud: *Estote perfecti, sicut et Pater vester perfectus est,* Matth. 5; et illud Joann. 3: *Omnis qui natus est ex Deo, non peccat, sed generatio Dei conservat eum, et malignus non tangit eum;* et quod, Genes. 16 et 17, Abrahae dixit Deus: *Ambula coram me, et esto perfectus;* et Luc., c. 1, dicitur de Zacharia et Elisabeth quod erant justi ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis, et justificationibus ejus sine querela. Denique ad Ephes. 5 de Christo dicit Paulus: *Dilexit Ecclesiam, et tradidit semetipsum pro ea, ut exhiberet eam non habentem maculam, neque rugam, neque aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta et immaculata,* etc. Ergo per Christi gratiam potest hoc impleri in sua Ecclesia, saltem quoad aliqua præcipua membra ejus.

7. *Secundo ab oratione.* — Secundum argumentum sumitur ab oratione; petimus enim a Deo auxilium ad omnia peccata semper et sine exceptione vel diminutione vitanda; non potest autem peti a Deo per Christum, nisi quod ejus gratia facere possumus, alias impossibile esset talem orationem vere, et ex animo, et cum fiducia facere; ergo. Major patet ex oratione Dominica: *Et ne nos inducas in temptationem, sed libera nos a malo.* Item ex oratione Pauli, 2 Corinth. 13: *Oramus autem Deum ut nihil mali facias.* Et Ecclesia in Prima orat quotidie, *ut in hac die ad nullum declinemus peccatum.* In qua oratione supponit posse nos id quotidie impetrare, ac subinde posse hoc modo per totum vitæ tempus ad nullum peccatum declinare. Item

in publicis Litaniis orat: *Ab omni peccato libera nos, Domine;* non loquitur autem de solis peccatis mortalibus, sed etiam de venialibus, tum quia est distributio absoluta et universalis, sæpiusque repetita; tum etiam quia in quodam Hymno feriæ quintæ specialiter postulat: *Nihil loquamur subdolum, volvamus obscurum nihil;* sic tota decurrat dies, nec lingua mendax, nec manus, oculi nec peccent lubrici, nec noxa corpus inquinat. Quibus verbis potissima genera peccatorum venialium comprehenduntur.

8. *Tertio, ex Patribus.* — Tertio, principaliter argumentor auctoritate Patrum; nam, licet sæpius doceant contra Pelagium non posse hominem suis viribus sine peccato veniali vivere, nihilominus vel sentiunt, vel nobis dant facultatem sentiendi, per auxilium gratiæ et posse fieri, et a multis factum esse. Probatur primo ex Gelasio, 1 in disp. contra Pelag., quæ habetur tom. 1 Epist. Pontif., post epist. 5 ejusdem Gelasii, ubi, postquam docuit immunitatem a peccato non posse haberi possibilitate naturæ, subdit: *Sin vero quisquam non possilitate facultatis humanæ, sed per dirinam gratiam hoc asserat in hac vita quibuslibet sanctis posse conferri, bene quidem facit (nam Dei dono cuncta possibilia sunt) talia confidenter opinari et sperare fideliter.* Unde sentit non tantum esse hoc possibile per potentiam absolutam, vel per gratiam singularissimam quæ nemini vel paucissimis concedatur, sed per donum quod et quibuslibet sanctis offerri soleat, et cum fide confidenter peti possit. Et deinde subdit: *Sed utrum aliqui tales extiterint, qui usquam ad hanc perfectionem ritæ præsentis accederent, sicut nusquam evidenter astruuntur, sic nos facile firmare vel infirmare non convenit.* Per quæ verba non prohibet sentire vel affirmare hoc donum aliquibus concedi, licet moderationem in hoc consulat, non tantum in affirmando, sed etiam in negando. Præterea, D. Augustinus, qui pro contraria sententia solet vehementius pugnare, in lib. 2 de Peccat. origin., cap. 41, refert Pelagium, cum in Concilio Palæstino illi esset objectum quod diceret posse hominem esse sine peccato, ipsum respondisse, *cum Dei adjutorio et gratia posse esse sine peccato,* et Concilium judicasse Pelagium recte respondisse. De quo Concilii judicio Augustinus nihil ibi refert; unde tacendo, idem confiteri videtur. Idem vero Augustinus, in lib. de Gestis illius Concilii, quem in initio hujus operis edidimus, idem res-

ponsum Pelagii et judicium Concilii in cap. 7 pertractans, solum redarguit Pelagium quod subdole sub nomine adjutorii legem, et sub nomine gratiæ arbitrii libertatem, vel quid simile intellexerit, et Patres illius Concilii excusat quod Pelagii responsum acceptaverint, eo quod sincere illum de vera gratia loqui existimaverunt. Unde colligimus etiam ipsum Augustinum approbare propositionem illam de vero gratiæ adjutorio intellectam: Potest homo cum adjutorio gratiæ esse anamartion, id est, sine peccato. Refertur præterea ibi, cap. 6, addidisse Pelagium in Responsione sua: *Non autem diximus quod inveniatur aliquis ab infantia usque ad senectam qui nusquam peccaverit, sed quod a peccatis conversus proprio labore et Dei gratia possit esse sine peccato,* in quo etiam illum vel mendacii vel oblivionis redarguit in cap. 7, *quia in quodam libro suo apertissime dixit Abel justum nunquam omnino peccasse.* Præterea idem Augustinus, epist. 93, refert quosdam sensisse aliquos per Christi gratiam post conversionem sine peccato vivere, et non hoc damnat, sed ad summum dicit esse errorem humanum tolerabilem, quo quis elaboranda et optanda affirmat, etiamsi quod affirmat non possit ostendere. Et libro secundo de Peccator. merit, cap. 6: *Qui dicunt (ait) esse posse hominem in hac vita sine peccato, non est eis continuo incauta temeritate obstandendum.* Si enim esse posse negaverimus, et hominis libero arbitrio, qui hoc volendo appetit, et Dei virtuti ac misericordiæ qui hoc aliquando efficit, derogabimus. Et, in epist. 89, quæst. 1, in fine, dicit tolerandum esse qui hanc immunitatem alicui per Christi gratiam concesserit. Idem sentit in lib. de Natur. et grat., c. 42, 60, usque ad 69, et aliis infra citandis. Quæ omnia pro his quæ dicemus notanda sunt.

9. *Quarto, ex vulgari alio Ambrosii testimonio.* — *Ultimo ex conjecturis.* — Vide lib. 4 Gen. ad litt., c. 8. — Quarto, addere possumus vulgare testimonium Ambrosii, Luc. 4, ubi ex verbis illis: *Erant autem ambo justi incedentes in justificationibus Domini sine querela, impugnat eos qui sine peccatis frequenter homines putant esse non posse,* et distinctione utitur, nam, si intelligent neminem esse qui nunquam peccaverit, verum est; si vero dicant neminem post perfectam conversionem posse in posterum omni abstinere peccato: *Non possum (inquit) in eorum venire sententiam.* Et videtur etiam de venialibus loqui, tum quia de his loquebantur auctores

a quorum sententia recedit, tum quia absolute et sine restrictione omnia negat, tum quia allegat illud ad Ephes. 5 : *Non habentem maculam, neque rugam.* Et sine dubio Augustinus cum aliis quatuor Episcopis, in epistol. 95 ad Innocent., circa finem, ita hunc locum Ambrosii intellexit, nam, licet Ambrosium non nominet, apertissime de illo loquitur, et licet sententiam non damnet, illam Pontifici considerandam proponit. Denique adduntur conjecturæ. Prima sumitur ex fine redemptionis Christi ; venit enim ut dissolvat opera diaboli, et ut excludat peccatum, et ut iota unum aut unus apex a lege Domini non prætereat; id est, ut sine ulla vel minima transgressione perficiatur, ut exponit Chrysostomus, Matthæi 5, et Ambrosius, serm. 4 in Psal. 118, vers. 4; ergo gratia Christi danda est in ea sufficientia et efficacia, ut illum effectum in aliquibus vel in multis etiam consequatur. Secunda sumitur ex inductione quadam; quæ enim sunt peccata venialia, quæ a sanctis et perfectis viris non omnino vitantur? aut enim sunt externa verborum et operum, et haec nimis crassa sunt, quæ a viris religiosis, etiam non nimium perfectis vitantur, ut etiam Augustinus fatetur, libr. de Sancta Virgin., cap. 53; aut sunt interna, et haec vix interius concipiuntur quin exterius se prodant; cum ergo Apostoli, verbi gratia, nullum externum signum peccati dederint, nec in eorum dictis, vel scriptis, vel historiis legatur, quid prohibet credere quod per gratiam Dei a die Pentecostes nihil omnino peccaverint? Nam quod Petrus vel Paulus de peccato argui solent propter factum quod ipse Paulus narrat, ad Galat. 2, sine utriusque peccato, etiam levi, facile defenditur, ut in libr. 12 de Legibus videri potest. Tertia sumi potest ex illo principio juris, quod qui non probatur malus, præsumitur bonus; nullo autem sufficienti testimonio vel argumento totum genus humanum per Christum redemptum, ita probatur malum, ut nulla ejus persona fomiti subjecta illum plene vicerit, et sine ullo peccato legem Dei perfecte custoderit, etiam per divinæ gratiæ auxilium; ergo non est facile hoc judicandum, maxime cum nos moneat Augustinus quod in his rebus quæ nostram scientiam superant, et salva fide possunt varias admittere sententias, non est facile sententia præcipitanda.

10. *Praemittitur ex Tridentino regula fidei, non posse omnia venialia vitari citra privilegium.* — His non obstantibus, statuenda im-

primis est regula fidei: *Neminem in tota vita mortali posse peccata omnia, etiam venialia, ritare, nisi ex speciali Dei privilegio.* Illam enim eisdem verbis tradit Concilium Tridentinum, sess. 6, canon. 23. Itaque sub his verbis nullus catholicus potest de hac veritate dubitare. Sed ut res intelligatur, et tollatur occasio eludendi doctrinam Concilii, explicare oportet primo quid Concilium intellexerit nomine *specialis privilegii*, vel cur illud sic appellaverit; secundo, de qua impotentialia loquatur, cum dicit hominem non posse vitare omnia peccata sine tali privilegio, an de physica, vel morali? Circa primum, ratio dubitandi est, quia ad vitandum cum effectu omnia peccata venialia per totam vitam, sufficit auxilium congruum datum a Deo in omnibus temporibus, et totius vitae momentis ac occasionibus, in quibus necessarium esse possit tale auxilium ad vitandum peccatum; nam, si omnia talia auxilia congrua sint, infallibiliter effectum habebunt. At vero dare auxilia congrua, etiam majora et frequentiora quam debeantur vel communiter dari soleant, non potest dici speciale privilegium; ergo sine speciali privilegio per auxilium speciale poterunt justi vitare omnia peccata per totam vitam. Minor probatur primo, quia alias non posset justus perseverare in gratia sine speciali privilegio, quia non potest perseverare sine specialibus auxiliis congruis, et certa et speciali successione datis, nam hoc ipsum sufficit formaliter ad cavenda venialia, licet materialiter (ut ita dicam) alia sint, vel majora auxilia. Et ratio a priori est, quia privilegium proprie est contra legem; nulla est autem a Deo lata lex ut omnes homines aliquando peccent, vel eis non dentur auxilia efficacia ad nunquam peccandum. Quo argumento convictus, Vega, lib. 14, in Trident., c. ult., dicit vocasse Concilium privilegium, speciale auxilium, quod raro datur; quamvis non sit exceptio ab aliqua generali lege. Sed, ut opinor, non satis explicat mentem Concilii.

11. *Triplex est auxilium speciale pro regula illa Concilii explicanda.* — Ut ergo illam declaremus, adverto triplex esse posse speciale auxilium vel donum gratiæ: unum dici potest secundum legem, aliud supra legem, et tertium contra legem. Exemplum primi est in dono perseverantie, nam illud speciale est, datur autem secundum legem ordinariam. Nam, quia necessarium est, ut aliqui homines cum effectu serventur, ideo ad or-

dinariam legem pertinet ut detur viatoribus perseverantie donum, unde generatim sumptum dici potest ex decentia prudentissimæ providentiae divinæ, quamvis dari huic potius quam illi, sit ex libera electione Dei. Et ad hoc membrum pertinent multa alia specialia auxilia quæ secundum ordinariam providentiam Deus confert hominibus. Exemplum secundi esse potest confirmatio in gratia, quatenus aliquid addit ultra donum perseverantie. Nam tale donum nec pertinet ad ordinariam providentiam gratiæ, nec etiam est contra aliquam generalem legem, et ideo recte dicitur esse supra legem. Et ad hoc membrum pertinent omnes favores gratiæ, qui non solum sunt speciales, sed etiam extraordinarii, quamvis non sint contra ullam legem, et possunt non immerito vocari privilegia, quamvis non in omni rigore, et talia privilegia frequentiora esse solent. Exemplum tertii esse potest conceptio absque peccato originali, nam illa non solum est supra, sed etiam contra legem. Imo idem suo modo inventur in sanctificatione in utero; idem existimo de ablutione fomitis in hac vita, praesertim in toto tempore, et in omni materia, ut dixi. Et hoc est rigorosum privilegium, cuius est in aliquo derogare legi. Soletque tale privilegium in ordine gratiæ esse singulare vel rarum, et in hoc sensu dicitur speciale.

12. *Prima assertio: sensus Concilii Tridentini est de tertii ordinis auxiliis.* — Dico ergo privilegium vitandi omnia peccata venialia, tam deliberata quam surreptitia, per totam vitam, pertinere ad hunc tertium ordinem, et in hoc sensu locutum esse Concilium. Quia, ut videbimus, generales regulæ Scripturae sunt, neminem in hac vita vivere sine peccato, et ideo tale privilegium est exceptio a regula, et hoc modo dicitur esse contra legem. Nec oportet ut lex Dei non sit quod homo aliquando peccet, sed sufficit ut lex Dei sit in omnibus id permittere, vel quod sit lex Dei ut homo recipiat gratiam in tali mensura secundum statutam providentiam, ex qua sequitur ut interdum ex fragilitate singuli labantur, saltem venialiter. Quod potuit a Deo juste fieri, vel in culpam originalis peccati, vel ad custodiā humilitatis justorum, vel ad ostensionem gratiae et justitiae suæ. Et in hoc genere, specialissimum privilegium est quod pro tota vita, et in omni materia conceditur. Possunt vero dari minora quidem, licet etiam specialia auxilia ad vitanda peccata venialia, vel in una materia, vel ea tantum quæ delibera sunt, vel saltem pro aliquo tempore vita, et talia auxilia ad secundum ordinem specialis privilegii pertinebunt, quia, licet magna et rara sint, contra nullam ordinariam legem esse videntur. Et haec declaratio ex sequentibus magis confirmabitur.

13. Altera difficultas Tridentino proponitur.

— Nam tunc oritur alia difficultas tacta, cur, scilicet, dixerit Concilium non posse hominem sine dicto speciali privilegio omnia peccata vitare, quia aliud est non facere, aliud non posse; licet autem illud privilegium sit necessarium ut homo evitet peccata, non tamen ut possit illa vitare. Probatur prior pars assumpta, quia auxilium congruum non est necessarium, ut homo possit amare Deum, verbi gratia, nam sufficiens auxilium satis est, et nihilominus est necessarium ut homo Deum amet, ut ex dictis supra de auxilio sufficienti et efficaci compertum est. Unde facile probatur altera pars, quia negari non potest quin omnes homines justi habeant sufficiens auxilium ad vitanda omnia venialia peccata, alias non peccarent illa non vitando; ergo per illud auxilium simpliciter possunt vitare omnia illa peccata, et sine peccato veniali vivere; ergo sine speciali privilegio id possunt, quia illud auxilium sufficiens tantum, non est speciale privilegium, quanquam ad vitandum illa cum effectu sit necessarium illud privilegium. Et confirmatur a simili, quia omnis homo justus potest perseverare in gratia, si velit, quia ad hoc sufficiens auxilium habet, et satis est, ut idem Concilium, cap. 11 et 13, plane docet; et nihilominus ad perseverandum cum effectu, speciale donum necessarium est, ut idem Concilium, can. 16, supponit. Cur ergo de potestate ad vitanda peccata venialia aliter loquetur Concilium? In hoc puncto multum laborat Vega, in dicto lib. 14, a c. 7, usque ad finem. Nam ipse, in c. 21, multis argumentis contendit probare, posse justos cum Dei gratia vitare omnia peccata venialia per totam vitam, non tantum singula, seu divisive, sed etiam collective; intelligit autem per gratiam communem, sine speciali privilegio, alias frustra laboraret, et falso posse illud per gratiam esse tantum physicum et non morale diceret, quia per gratiam inobedientem speciale privilegium, non solum physicum sed etiam moraliter potest justus vitare omnia peccata. Denique propterea timuit ne ille modus loquendi Concilio contrarius videretur, et ideo in cap. ult., ad illud res-